

THE DUALITY OF GRIGORE ALEXANDRESCU'S WORKS

Elena Andreea Dina (Popa)

PhD Student, University of Piteşti

Abstract: This work tries to emphasize the place of Grigore Alexandrescu in the Romanian literature, by showing his authentic features. This work tries to emphasize the Classical and also the Romantical characteristics in Grigore Alexandrescu's work by comparing the writer's poems' structure to the literary currents

Keywords: literary language, stylistic innovations, characteristics.

Literatura secolului al XIX-lea a fost profund influențată de contextul socio-istoric și cultural al acelor timpuri caracterizate de lupta antifeudală și idealul libertății ce anima sufletele românilor. În cea de a doua jumătate a secolului al XIX-lea se va fortifica această direcție, întrucât tânăra burghezie acceptă mentalitatea feudală în vederea unei asocieri având interesul de a se integra dezvoltării europene.

În această privință, puțini au fost scriitorii ce s-au opus vehement feudalismului (Ion Ionescu de la Brad, Nicolae Bălcescu, Al.G.Golescu–Arăpila, Cezar Bolliac), majoritatea recurgând la, tonul violent și demascator (N. Bălcescu, Cezar Bolliac ș.a.), la persiflare și caricaturizare (teatrul lui V.Alecsandri), la ironia fină și amară (fabulele lui Gr.Alexandrescu etc.)¹ dorindu-se desăvârșirea structurilor sociale și nu înlocuirea acestora.

Tinerii educați în Apus, în special în Franța, devin fondatorii renașterii naționale atât prin implicarea în politică, dar și prin operele literare, reuniți sub ideologia pașoptismului-ideologie ce dorea echilibru social- acceptându-se coexistența elementelor vechi alături de cele noi, a principiilor clasice în structuri romantice.

Grigore Alexandrescu este unul dintre scriitorii mișcării pașoptiste, încadrându-se în generația scriitorilor ce au scris din mijlocul istoriei, participând activ la săvârșirea faptelor de mare importanță istorică pentru poporul român, făcând parte din generația politică a scriitorilor.

Unicitatea perioadei în care a creat Grigore Alexandrescu este dată de faptul că romantismul se manifestă în același timp cu clasicismul, lucru ce va influența temeinic procesul de creare al scriitorului român. Opera sa cuprinde atât elemente romantice identificate în lirica de dragoste, cea istorică cât și cea socială, iar de cealaltă parte elementele clasice stau la baza scrierii fabulelor, epistolelor și prozei ale scriitorului.

Spre deosebire de Ion Heliade-Rădulescu ce poate fi caracterizat mai întâi un om de cultură și apoi un scriitor, Grigore Alexandrescu a preferat o poziție indirectă de implicare în

¹ Florea, Iacob, 2006: 14

demersurile pentru modernizarea limbii române literare, utilizând creația artistică drept model al mișcării pașoptiste.

Lexicul operelor lui Grigore Alexandrescu abundă în arhaisme alături de neologisme, trăsătură a perioadei de creație, iar lipsa unor norme stabilite fac ca limba și rima scriitorului să pară uneori neglijate. Tocmai de aceea, Grigore Alexandrescu consideră lipsită de importanță poezia populară la care refuză să apeleze în procesul de creație, considerând această parte a literaturii ca fiind rudimentare. Această opinie îi îngreunează scriitorului pașoptist scrierea în ceea ce privește gramatica, deoarece „limba baladelor este fixată, iar stilisticeste, în limitele unei anumite gândiri poetice, desăvârșită și, dacă poetul ar fi urmat-o, nu ar mai fi fost victima supărătoarelor dibuiri gramaticale.”²

Grigore Alexandrescu refuză limba poeziilor populare fiind de părere că doar folosind o limbă evoluată poți transmite idei și trăiri culte.

Asemenea contemporanilor săi, Grigore Alexandrescu este profund influențat de curentul latinist, fapt ce conduce la numeroase schimbări de ordin lexical la edițiile de poezii, autorul dorind să înlocuiască arhaismele cu neologisme, și de asemenea cuvintele de origine latină să ocupe locul celor de origine slavonă.

Mai mult decât atât, edițiile de poezii din : 1832, 1838, 1842, 1847 și 1863 prezintă elemente diferite de ortografie, întrucât se ține cont de locul unde sunt tipărite, pentru a păstra trăsăturile dialectelor(muntenesc sau moldovenesc).

În cazul lui Grigore Alexandrescu, interesele poporului român primează în fața celor personale, el devenind vocea conștiinței colective, a trăirilor sociale, neputând pune la îndoială apartenența la pașoptism, fiind numit de unii critici drept primul poet modern.

Silvian Iosifescu este de părere că, „Nu putem spune că fără el n-ar fi existat Eminescu, dar e probabil că vocea lui Eminescu n-ar fi sunat tot așa.”³, astfel i se recunoaște meritul de precursor a lui Grigore Alexandrescu.

În cazul lui Grigore Alexandrescu se poate aduce în discuție dualismul creativ; cu toate că simte iubirea, tristețea, deznădejdea, Grigore Alexandrescu rămâne în esență un om al rațiunii, al ideii și după aceea al sentimentului, întrucât el nu se poate lipsi de firea sa de moralist, trăsătură observată de Horia Bădescu care afirmă în studiul său biografic: „Dinamica sentimentului rămâne, oricât ar vorbi el de inimă și suflet, una exterioară, fără acordul grav și interiorizat gnomismul atât de propriu și de sincer al moralistului din poemele cu caracter social este aici fără suport, corespondențele sunt picturale și nu de consonanță ritmică.”⁴

Mai mult decât atât, în cazul lui Grigore Alexandrescu, conștiința nu este una personală menită să releve ideile și sentimentele scriitorului, ci devine o conștiință colectivă, ce reprezintă interesele și sentimentele unui popor, Grigore Alexandrescu devenind vocea idealurilor poporului român și reprezentant al luptei sale.

La nivel figurativ, poezia lui Grigore Alexandrescu pare simplă, cum remarca criticul George Călinescu, „e o poezie în cărbune, lipsită de culoarea metaforei.”⁵

Cu toate acestea, la o vedere de profunzime, figurativul nu lipsește din lirica romantică a poetului, având ca sursă principală poezia lui Lamartine, a cărui ideologie legată de viață este sursă de inspirație, fără a afecta însă autenticitatea operei poetului român.

² Călinescu, 1962: 184.

³ Iosifescu, 1965:36

⁴ Bădescu, 1981:11

⁵ Călinescu, 1962:165

Se cultivă astfel în lirica lui Grigore Alexandrescu dorința de izolare în mediul rural, departe de viața agitată a orașului deoarece omul trebuie să aibă o viață simplă, mediocră pentru a-și găsi fericirea.

O succintă caracterizare a lui Grigore Alexandrescu este redată de Silvian Iosifescu afirmând că: „Mulți l-au considerat (pe Grigore Alexandrescu) drept un produs de metisaj, un amestec de romantism și clasicism. De fapt, el este un romantic printre clasici și un clasic printre romantici. Cu alte cuvinte, e un scriitor de tranziție(...)”⁶

Grigore Alexandrescu este un scriitor de tranziție deoarece scrie într-o perioadă de mari schimbări, în care vechiul se îmbină cu noul. Pentru acel timp în care publică, limbajul este unul obișnuit, fără dificultăți de înțelegere, trăsătură specifică poeziei din Muntenia, iar Grigore Alexandrescu „stă între Eliade și Al. Macedonski, ca poet curat eufonic, transcriindu-și ideea racinian, în pură melodie”.⁷

BIBLIOGRAPHY

Alecu, Viorel, *Curentele literare în literatura română*, București, Editura didactică și pedagogică, 1971.

Alexandrescu, Grigore, *Poezii și proză*. Chișinău: Litera, 1998.

Angheliescu, Mircea, *Introducere în opera lui Grigore Alexandrescu*. București: Minerva, 1973.

Bădescu, Horia, *Grigore Alexandrescu- parada măștilor*. București: Albatros, 1981.

Călinescu, George. *Grigore Alexandrescu*. București: E. P. L., 1962.

Cornea, Paul, *Originile romantismului românesc*. București: Minerva, 1972.

Dragomirescu, Ghe. N., *Dicționarul figurilor de stil*. București: Editura Științifică, 1995.

Ghiță Florea, Simona Iacob, *Literatura română în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Ediția a 3-a, București, Editura Fundației „România de Mâine”, 2006.

Iosifescu, Silvian, *Preface of Grigore Alexandrescu*. Opere. Vol.I. București: ESPLA, 1957.

Ivașcu, George, *Istoria literaturii române*. București: Editura Științifică, 1969.

Păcurariu, Dimitrie, *Clasicism și Romantism*. Studii de literatură română modernă. București: Albatros, 1973.

Popovici, Dimitrie, *Romantismul românesc*. București: Albatros, 1972.

⁶ Iosifescu, 1965: 81

⁷ Călinescu, 1962: 171